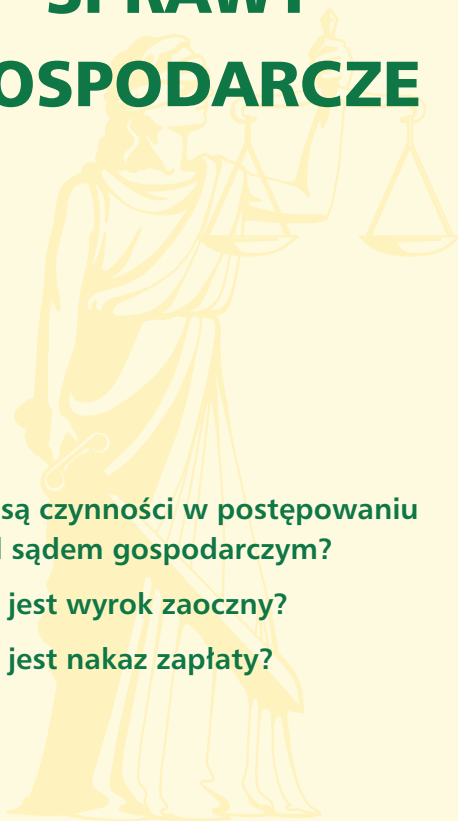

Ministerstwo
Sprawiedliwości

SPRAWY GOSPODARCZE

Jakie są czynności w postępowaniu
przed sądem gospodarczym?

Co to jest wyrok zaoczny?

Co to jest nakaz zapłaty?

Stan prawny na dzień 1 października 2004 r.

Publikacja przygotowana
dzięki wsparciu finansowemu
Unii Europejskiej

Broszura zawiera informacje o charakterze ogólnym. W każdym przypadku zaleca się zasięgnięcia opinii prawnika.

Informacje są także udzielane przez sądy i niektóre organizacje pozarządowe.

Informacje ogólne

W wydziałach gospodarczych rozpoznawane są sprawy ze stosunków cywilnych między przedsiębiorcami, w zakresie prowadzonej przez nich działalności gospodarczej (sprawy gospodarcze).

Sprawami gospodarczymi są także sprawy:

1. ze stosunku spółki,
2. przeciwko przedsiębiorcom o zaniechanie naruszenia środowiska i przywrócenie do stanu poprzedniego lub naprawienie szkody z tym związanej oraz zakazanie lub ograniczenie działalności zagrażającej środowisku,
3. należące do właściwości sądów na podstawie przepisów o ochronie konkurencji, prawa energetycznego, prawa telekomunikacyjnego, prawa pocztowego oraz przepisów o transporcie kolejowym,
4. przeciwko przedsiębiorcom o uznanie postanowień umownych za niedozwolone.

Przedsiębiorcami są:

- osoby fizyczne,
- osoby prawne,
- jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi (którym przepisy prawa przyznają osobowość prawną) – wykonujące we własnym imieniu działalność gospodarczą,
- wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej.

Za sprawy gospodarcze nie uznaje się spraw, w których co najmniej jedną ze stron jest:

1. osoba fizyczna prowadząca osobiście, nie wymagającą zgłoszenia do ewidencji, działalność gospodarczą, z której zarobek stanowi dodatkowe źródło dochodu,

2. rolnik indywidualny w zakresie prowadzonej przez niego działalności wytwórczej, dotyczącej produkcji roślinnej, zwierzęcej, ogrodnictwa i sadownictwa.

Właściwość rzeczowa

Sprawy gospodarcze, w tym rozpoznawane w postępowaniu nakazowym i upominawczym, należą do właściwości sądów okręgowych, z wyjątkiem spraw, dla których zastrzeżona jest właściwość sądów rejonowych. Sprawy z zakresu ochrony konkurencji, regulacji energetyki, telekomunikacji i transportu kolejowego rozpoznaje Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (który jest jednym z wydziałów Sądu Okręgowego w Warszawie).

Do właściwości sądów rejonowych należą sprawy:

1. w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 30.000 zł*, w tym sprawy rozpoznawane w postępowaniu nakazowym i upominawczym,
2. inne, przekazane tym sądom przez odrębne przepisy (np. sprawy rejestrowe, sprawy upadłościowe i naprawcze, sprawy o podział majątku spółek cywilnych).

* od 5.02.2005 r. – 100 000 zł

Właściwość miejscowa

Podstawową zasadą jest, że pozew składa się w sądzie, w którego okręgu pozwany ma swoje miejsce zamieszkania lub siedzibę.

Możliwe jest także wytoczenie powództwa przed sąd, w którego okręgu pozwany winien spełnić świadczenie wynikające z umowy stron.

W postępowaniu nakazowym powód może również wytoczyć powództwo przed sąd miejsca wykonania zobowiązania.

Czynności związane z wytoczeniem powództwa lub wszczęciem postępowania nieprocesowego

Pozew i wniosek w postępowaniu nieprocesowym

Postępowanie przed sądem wszczyna się przez wniesienie **pozwu** w procesie lub **wniosku** w postępowaniu nieprocesowym.

Pozew oraz wniosek powinny zawierać:

- oznaczenie sądu, do którego są skierowane,
- oznaczenie stron, tj. imiona, nazwiska i adresy zamieszkania stron, w przypadku osoby prawnej określenie jej statusu prawnego, a w przypadku spółek cywilnych wskazanie imion, nazwisk i adresów zamieszkania wszystkich współników spółki cywilnej,
- dokładnie określone żądanie (tj. wskazanie jakiej treści orzeczenia strona domaga się od sądu),
- w sprawach o roszczenia majątkowe podanie wartości przedmiotu sporu (chyba, że przedmiotem sprawy jest oznaczona kwota pieniężna),
- przytoczenie okoliczności faktycznych, uzasadniających żądanie powoda lub wnioskodawcy,
- w przypadku gdy pismo wnoszone jest przez pełnomocnika, należy dołączyć pełnomocnictwo.

W pozwie (wniosku) powód (wnioskodawca) jest obowiązany podać wszystkie twierdzenia oraz dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku postępowania, chyba że wykaże, iż ich powołanie w pozwie (wniosku) nie było możliwe, albo że potrzeba powołania wynika później.

Pozew (wniosek), tak jak każde inne pismo procesowe, powinien być podpisany przez stronę.

W przypadku wniesienia pozwu (wniosku) przez osobę prawną pismo powinno być podpisane przez osoby upoważnione do reprezentowania tej osoby prawnej. Do pozwu (wniosku) należy dołączyć dowód z dokumentu, pozwalający na ustalenie, że osoby, które podpisały pozew (wniosek), są upoważnione do reprezentowania danej osoby prawnej.

Do pozwu (wniosku) należy również dołączyć jego odpisy wraz z załącznikami dla wszystkich stron uczestniczących w postępowaniu.

W sprawach gospodarczych należy również dołączyć odpis wezwania dłużnika do dobrowolnego spełnienia żądania.

Braki formalne i wpis od pozwu (wniosku)

Termin uiszczenia wpisu i usunięcia braków formalnych

Po złożeniu pozwu (wniosku) sąd wzywa stronę do uiszczenia wpisu, a w razie stwierdzenia braków formalnych pozwu (wniosku) także do ich usunięcia. Zarówno uiszczenie wpisu, jak i usunięcie braków formalnych musi nastąpić w ciągu tygodnia od daty otrzymania przez stronę wezwania. Przekroczenie tego terminu przez stronę spowoduje zwrot pozwu (wniosku).

Termin uważa się za dochowany, jeżeli w ciągu 7 dni od otrzymania wezwania powód (wnioskodawca) nada na poczcie pismo procesowe i jeżeli w tym terminie wpłaci na poczcie, w banku lub w kasie sądu należną opłatę sądową.

Pamiętaj!

Przy wnoszeniu pisma w odpowiedzi na wezwanie sądu zawsze należy powoływać się na podaną przez sąd sygnaturę akt sprawy.

Odpowiedź na pozew

W sprawach gospodarczych pozwany ma obowiązek udzielenia odpowiedzi na pozew w terminie 14 dni od daty doręczenia mu odpisu pozwu.

Wyroki zaoczne

Nieudzielenie przez pozwanego odpowiedzi na pozew w ww. terminie może spowodować wydanie wyroku zaocznego na posiedzeniu niejawnym (tj. bez wyznaczania rozprawy).

Termin do wniesienia sprzeciwu

Każdy wyrok zaoczny jest doręczany obu stronom, w tym pozwanemu wraz z pouczeniem o prawie wniesienia sprzeciwu. Sprzeciw wnosi się w terminie tygodniowym od daty otrzymania wyroku zaocznego.

Wpis od sprzeciwu, braki formalne sprzeciwu

Po wpłynięciu sprzeciwu sąd każdorazowo wzywa pozwanego do uiszczenia wpisu od sprzeciwu w ciągu tygodnia od daty doręczenia mu wezwania.

Odrzucenie sprzeciwu

Nieuiszczenie przez pozwanego opłaty sądowej w tym terminie lub uiszczenie opłaty po terminie powoduje odrzucenie przez sąd sprzeciwu. Taki sam skutek ma nieusunięcie przez pozwanego w wyznaczonym przez sąd terminie braków formalnych sprzeciwu.

Skutki niewniesienia sprzeciwu, odrzucenie sprzeciwu

W przypadku niewniesienia przez pozwanego sprzeciwu w tygodniowym terminie lub w przypadku odrzucenia sprzeciwu wyrok zaoczny uprawomocnia się z upływem terminu do wniesienia sprzeciwu lub z chwilą uprawomocnienia się postanowienia sądu o odrzuceniu sprzeciwu.

Postępowanie nakazowe

Sytuacje, w których powód może domagać się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym

Postępowanie nakazowe jest postępowaniem odrębnym, w którym powód może dochodzić swojego roszczenia za 1/4 opłaty sądowej należnej od pozwu w postępowaniu zwykłym.

Powód może się domagać rozpoznania sprawy w postępowaniu nakazowym w przypadku, gdy dochodzi roszczenia pieniężnego albo świadczenia innych rzeczy zamiennych, a okoliczności uzasadniające dochodzone żądanie są udowodnione dołączonym do pozwu:

1. dokumentem urzędowym,
2. zaakceptowanym przez dłużnika rachunkiem,
3. wezwaniem dłużnika do zapłaty i pisemnym oświadczeniem dłużnika o uznaniu długu,
4. zaakceptowanym przez dłużnika żądaniem zapłaty, zwróconym przez bank i nie zapłaconym z powodu braku środków na rachunku bankowym.

Dopuszczalne jest dołączenie odpisów dokumentów, o których mowa powyżej, jeżeli ich zgodność z oryginałem jest poświadczona przez notariusza albo występujących w tej sprawie adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego.

Sąd wydaje również nakaz zapłaty przeciwko zobowiązanemu z weksła, czeku, warrantu lub rewersu należycie wypełnionego, których prawdziwość i treść nie nasuwają wątpliwości. W razie przejścia na powoda praw z weksła, z czeku, z warrantu lub z rewersu, do wydania nakazu niezbędne jest przedstawienie dokumentów do uzasadnienia roszczenia, o ile przejście tych praw na powoda nie wynika bezpośrednio z weksła, z czeku, z warrantu lub z rewersu.

Sąd wydaje nakaz zapłaty na podstawie dołączonej do pozwu umowy, dowodu spełnienia wzajemnego świadczenia niepieniężnego oraz dowodu doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, jeżeli powód dochodzi należności zapłaty świadczenia pieniężnego lub odsetek w transakcjach handlowych określonych w ustawie z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. Nr 139, poz. 1323). Dopuszczalne jest dołączenie odpisów dokumentów, o których mowa powyżej, jeżeli ich zgodność z oryginałem jest poświadczona przez notariusza albo występujących w tej sprawie adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego.

Sąd może wydać nakaz zapłaty, jeżeli bank dochodzi roszczenia na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych podpisanego przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku i opatrzonego pieczęcią banku oraz dowodu doręczenia dłużnikowi pisemnego wezwania do zapłaty.

Zarzuty od nakazu zapłaty

Pozwany, który kwestionuje zasadność nakazu zapłaty musi w ciągu tygodnia od daty doręczenia odpisu nakazu wnieść zarzuty, tj. pismo procesowe, w którym powinien wskazać z jakich przyczyn domaga się uchylenia nakazu zapłaty i całkowitego lub częściowego oddalenia powództwa.

W piśmie tym pozwany powinien wskazać, czy zaskarża nakaz w całości czy w części, przedstawić zarzuty, które pod rygorem ich utraty należy zgłosić przed wdnaniem się w spór, oraz pozostałe zarzuty przeciwko żądaniu pozwu, a także wszystkie okoliczności faktyczne i dowody na ich potwierdzenie.

Wpis od zarzutów

W ciągu tygodnia od daty otrzymania wezwania sądu, pozwany musi również uiścić należy wpis od zarzutów i ewentualnie usunąć braki formalne zarzutów.

Odrzucenie zarzutów, uprawomocnienie się nakazu

Wniesienie zarzutów po terminie, nieuiszczenie należnego wpisu od zarzutów w terminie lub nieusunięcie w ciągu tygodnia braków formalnych zarzutów spowoduje ich odrzucenie przez sąd.

W takiej sytuacji nastąpi uprawomocnienie się nakazu zapłaty, który ma taką samą moc jak wyrok.

Zwolnienie od kosztów sądowych

Strony, które są zobowiązane do uiszczenia kosztów sądowych, mają prawo domagać się całkowitego lub częściowego zwolnienia od kosztów sądowych (dotyczy to opłat od pozwu, od sprzeciwu od wyroku zaoicznego, od zarzutów od nakazu zapłaty itd.)

Ubieganie się o zwolnienie od kosztów przez osobę fizyczną

W przypadku, gdy zwolnienia domaga się osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, ma ona obowiązek złożyć oświadczenie obejmujące dokładne dane o jej stanie rodzinnym, posiadanym majątku i uzyskiwanych dochodach. Oświadczenie to powinno pozwolić na ustalenie, że osoba ubiegająca się o zwolnienie nie jest w stanie uiścić należnej opłaty.

Ubieganie się o zwolnienie od kosztów przez osobę prawną

Natomiast w przypadku, gdy zwolnienia domaga się osoba prawna, ma ona obowiązek udokumentować, że nie posiada dostatecznych środków na pokrycie kosztów sądowych.

Termin złożenia wniosku

Wniosek o zwolnienie od kosztów może być złożony w pierwszym piśmie procesowym.

Najpóźniej jednak wniosek ten musi zostać złożony przed upływem tygodniowego terminu do uiszczenia kosztów sądowych, wskazanego przez sąd w wezwaniu do zapłaty.

Pamiętaj!

W sprawach gospodarczych strona reprezentowana przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego jest obowiązana doręczać odpisy pism procesowych z załącznikami bezpośrednio stronie przeciwnej. Do pisma procesowego wniesionego do sądu strona dołącza dowód doręczenia drugiej stronie odpisu pisma albo dowód doręczenia go listem poleconym.

Ministerstwo Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa
tel. (22) 52 12 888
www.ms.gov.pl

© Ministerstwo Sprawiedliwości, październik 2004

Publikacja finansowana ze środków
pomocowych Unii Europejskiej w ramach
projektu PHARE nr PL2002/000-605-03.05